

Monumentnummer*: 531929

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 januari 2015
Kadaster deel/nr 82954/51

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Poederoijen Zaltbommel Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Poederoijen Batterij onder Poederoijen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Brakel M 1124

Omschrijving**

Cluster 77.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

BRUG als aan de keelzijde van het werk gelegen toegang tot de Batterij onder Poederoijen, uitgevoerd als (vaste) ijzeren brug. Het ophalen of verwijderen / vernietigen van bruggen is sinds de oudheid een probaat middel om indringers te weren. Niet alleen werd zo de doorgang of overtocht over een waterloop, een droge of een natte gracht of een terreindiepte belemmerd of vertraagd, maar ook moest een aanvaller zelf zorgen voor middelen om de barrière eventueel zelf te nemen. Houten bruggen waren relatief snel te vernietigen, desnoods door ze in brand te steken. Stenen en betonnen bruggen vergden een grotere en meer tijdrovende ingreep, al kon een springlading soms snel het gewenste effect sorteren. Met de komst van ijzeren bruggen - in de loop van de 19de eeuw op grote schaal toegepast in vele verschillende varianten - bleef de tweede mogelijkheid bestaan, maar verdween de eerste. Het opblazen van bruggen was kapitaalvernietiging en gebeurde alleen in uiterste noodzaak. Een manier waarop ijzeren bruggen afgesloten konden worden was die van het uitnemen of ontoegankelijk maken van (kleine) delen ervan. Bij vaste ijzeren bruggen bestond deze mogelijkheid niet, al konden wel delen van een uit houten planken bestaand wegdek worden verwijderd. De authentieke

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

toegangsbrug van de Batterij onder Brakel is in slechte toestand blijven bestaan en is functioneel vervangen door een dam. De brug is in het restauratieprogramma van 2008 opgenomen. In 2009 was de brug nog in slechte conditie en ontoegankelijk; er waren meerdere onderdelen defect of ontbrekend, waaronder het houten wegdek en de leuningen.

Omschrijving

BRUG over de gracht aan de keelzijde van de Batterij onder Poederoijen, oorspronkelijk daterend van rond 1880. De circa 20 m lange en 4 m brede brug ligt op enkele iets uitstaande, geschoorde ijzeren jukken in H-profiel. Het houten brugdek rust op gesloten, ijzeren profielliggers. Aan weerszijden van het brugdek ongeveer 1 m hoge, ijzeren leuningen, die door middel van ijzeren staanders worden gedragen. Bruggen van dit type en ook van deze omvang zijn in de Nieuwe Hollandse Waterlinie tamelijk zeldzaam.

Waardering

De BRUG over de gracht aan de keelzijde van de Batterij onder Poederoijen is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op en ontstond als uitvloeisel van: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft hier een onderdeel van omstreeks 1880, namelijk een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van de historische waterbouwkunde, namelijk een (vaste) toegangsbrug tot een klein fort.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het een goed voorbeeld is van toepassing van dit type brug in een militaire situatie en het vertegenwoordigt zeldzaamheidswaarde vanwege omvang, functie en conditie (na restauratie), omdat weinig vergelijkbare bruggen zijn blijven bestaan.

* Het onderdeel is matig bewaard omdat essentiële onderdelen zijn vergaan of verdwenen, maar deze zullen bij restauratie worden vervangen en aangevuld.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument